

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inzeratni davek posebej.

Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Program UJU.

(Temeljne smernice za razpravo.)*

(Referat g. Jovo P. Jovanovića, člana Glavnega Odbora UJU „Naloge učiteljske organizacije v ujedinjeni domovini Srbov, Hrvatov in Slovencev“, podan na državni učiteljski skupščini v Sarajevu, 1. 1922.)

SODELOVANJE VSEGA UČITELJSTVA PRI SESTAVI PROGRAMA. — ZA ENOTEN IN VELIKOPOTEZEN PROGRAM UJU. — ŠOLSKE OBLASTI IN NAŠ PROGRAM. — JAVNOST IN NAŠ PROGRAM. — OSEBNO MNENJE IN RAZMERJE KATEGORIJ DO PROGRAMA. — NAČELNI IN METODIČNI PROGRAM.

NUJNA POTREBA ENOTNEGA PROGRAMA.

Pravičnost zahteva, da prevzame tudi naša učiteljska organizacija v prejšnji Srbiji svoj del greha in odgovornosti na nepovoljnih prosvetnih razmerah v velikem delu naše domovine na se, ker tudi ona ni čisto brez greha v tem pogledu.

Minilo je že več kot 30 let odkar se je ustanovila in si stavila za nalogo delovati za povzdigo narodne šole in za izboljšanje naših prosvetnih razmer v obče. Ona je ves ta čas delovala za dosego svoje naloge, toda delovala je brez načrta in sistema.

Naša učiteljska organizacija ima svoj statut, pravila in poslovnik, v katerem je predpisan notranji red in poslovanje organizacije in v katerem so določene pravice in dolžnosti članov in funkcionarjev v organizaciji, oziroma odnosi posameznih pokrajinskih organizacij napram centralni upravi itd., toda naša organizacija niti še do sedaj nima svojega določenega programa za delo, ki bi obsegal vse težnje, ideale in zahteve vsega učiteljstva v pogledu ureditve šolskega sistema, ureditve pouka in vzgoje v narodnih šolah in ureditve učiteljskega stanja in položaja ter delovanja izven šole.

Radi tega se dogaja, da se v enem delu učiteljstva pojavljajo ene težnje in zahteve, v drugem delu zopet druge, in se je radi tega tudi večkrat že trdilo, da učiteljstvo ne ve, kaj hoče! Zbog tega se pojavljajo tudi nesporazumljenja med mladim in starejšim učiteljstvom, nezadovoljstvo učiteljic, in nezadovoljstvo med učiteljstvom v notranjosti dežele ter onim v prestolici in oblastnih sedežih.

Osebna naziranja in program.

Tako je in tako se mora dogajati, dokler organizacija s takimi nalogami kakršne si je po-

* **Resolucije**, sprejete k referatu v Sarajevu se glase: 1. Neobhodno je potrebno, da izdela jugoslovenska učit. organizacija svoj načelni program. 2. Ta program naj se izdela s kolektivnim sodelovanjem vsega učiteljstva. 3. Za izvedbo tega programa, čim bo izdelan, naj se pooblasti širji glavni odbor, da ga sankcionira in prevzame dolžnost njegove izpeljave.

stavila naša učiteljska organizacija nima duhovnega in določenega programa, katerega principi in načela bi veljala kot dogme in ki bi veljal za vse org. člane in izključeval predpostavljane osebne naziranja, osebne razlaganja, pa tudi osebne interese ali pa interese posamezne učit. kategorije, ker bi moral vsak posamezni član organizacije zastopati ob vsaki priliki občo voljo celokupnega učiteljstva, ki je izražena v programu organizacije, — sicer zanj ne more biti prostora v organizaciji.

Naš program in javnost.

Tisti časi so prešli, ko se je lahko odločevalo pri uvajanju šolskega sistema narodnih šol in urejanju učiteljskega prava in položaja tudi brez sodelovanja učiteljstva narodnih šol. Danes ima učiteljstvo na razpolago mnogo potov in načinov, da močno vpliva na uveljavljanje dobrega šolskega sistema v korist dobremu šolanju narodne mladine in na dobro ureditev učiteljskega stanja in položaja; toda zato mu je potrebna dobra in močna organizacija, kakor tudi dobro zamišljen in določen načelni program in delavni program, ki bo imel jasno postavljene dolžnosti in zahteve in pa prilagoden način za izpeljavo postavljenih nalog in dosego postavljenih zahtev.

Pogreške preteklosti.

Resnica je, da ima tudi naša organizacija svoje napake in nedostatke in da je neobhodno potrebno, da se tudi naša organizacija čimprej osvobodi napak in izpolni te nedostatke, da vsaj od sedaj naprej lahko postane njeno delo uspešnejše kot do sedaj, v korist domovini, kakor tudi v korist učiteljstvu in narodu.

Iz vse razprave, kako se je delalo in postopalo na polju naše narodne prosvete se vidi dovolj jasno, da naša preteklost ni bila pripravljena z dovolj dobro zamišljenim delom za izboljšanje naših prosvetnih razmer; zato so naše prosvetne razmere v velikem delu naše domovine še sedaj zelo nezadovoljive.

Drž. prosvetna uprava in naš program

Kot karakteristiko vsega dela pri uredbi narodnih šol za povzdigo izobrazbe narodne mladine in izboljšanje razmer navajamo: da niti cen-

tralna prosvetna uprava niti naša učiteljska organizacija niste delovali in izvrševali posle po načrtu in sistemu, ampak se je delalo brez kakoršnegakoli načrta in sistema, in tu leži glavni vzrok vsemu neuspehu in nezadovoljivim rezultati v pogledu izobrazbe narodne mladine v narodnih šolah.

Čas je tedaj, da se to enkrat uvidi in da se vsaj sedaj na početku nove epohe državnega in nacionalnega življenja, začne delati sistematično in smiselno na tej toliko važni panogi, da se prične delati po dobro zamišljenem in odobrenem načrtu, ker je nesporno, da po določenem in odrejenem programu začeto in izpeljano delo lahko pričakuje boljših, višjih in gotovejših uspehov, kakor če se je delo izvršilo brez programa, brez načrta in sistema.

Pokrajinske org. in enotni program.

Sedaj, ko so se vse pokrajinske učiteljske organizacije srečno ujedinile v občo celokupno organizacijo za vso državo, sedaj bi bil najpotrebnejši in najvažnejši posel te ujedinjene učiteljske organizacije v naši ujedinjeni domovini, da si izdela dobro zamišljen program za bodoče sistematično delo v ujedinjeni učiteljski organizaciji. Potrebna je ugotovitev njenih ciljev, nalog in zahtev ter je nujno potrebno, da vse pokrajine točno precizirajo stališče do enotne idejne orientacije.

Seja višjega šolskega sveta za Slovenijo.

(Dne 5. in 6. aprila 1923.)

Dne 5. aprila se je vršila prva seja novostavljene višjega šolskega sveta. Predsednik dr. Beuk je po otvoritvi predstavil nove člane in se po kratkem pozdravu spominjal umrlih dr. Tavčarja in dr. Verstovška.

Poročilo predsedstva.

V začetku poročila predsednik dr. Beuk o raznih ukrepih šolskih oblasti: Premestni izpiti na srednjih šolah so odpravljani, dovoljeni so pa ponavljalni izpiti iz dveh predmetov. Nižjetčajni izpiti (matura na koncu nižje srednje šole) se ne bodo vršili. Določbe za višje tečajne izpite (zrelostne izpite) so nekoliko izpremenjene. Prepovedalo se je dijakom nositi znake: dovoljeno je nositi samo znake Ferijalnega saveza in Pomladka rdečega križa. Tudi profesorjem in učiteljem se je priporočilo, da znakov v šoli ne nosijo.

Naša ujedinjena učiteljska organizacija zidana na dobrem določenem programu ne bo zašla na stranpota, ampak bo hodila vedno naprej po točno začrtani poti do določenih ciljev.

Vsi na delo — pri sestavi programa.

Ako je sedanja učiteljska generacija uverjena, da je trdno določen program učiteljske organizacije, pereča in neobhodna potreba v sedanjem času radi boljše bodočnosti, tedaj mora sedanja generacija ugoditi brez premišljevanja in oklevanja tej potrebi, in se mora lotiti dela in sodelovanja pri fiksnanju programa, da izvrši s tem svojo veliko nalogo. S tem si bo sedanja učiteljska generacija stekla blagoslov, hvalo in priznanje bodočih učiteljskih generacij, ker bodo one hodile potem po utrjeni poti.

Načelni in metodični (taktični) program.

Naš program naj vsebuje najprej načelni program, ki obsega: načela, cilje, težnje, ideale in zahteve naše učiteljske organizacije; potem pa metodični (tehnični) program, ki kaže pota in način za dosego postavljenih ciljev in zahtev; kajti kakor je potrebno, da se učiteljska organizacija drži pri svojem delu določenih načel, ravno tako je potrebno, da ima učiteljska organizacija tudi določeno metodo in taktiko dela, ker dobra metoda in taktika delo olajšuje in zagotavlja uspehe pri vsakem delu.

(Dalje prih.)

Pokrajinska uprava je prepovedala dijakom članstvo pri Orjuni. Svetniku Janezu Kalanu se je dovolilo predavati na šolah o abstinenci.

Samostojni predlogi in interpelacije.

Ravnatelj Gnus predlaga, naj se naroči pomožnim učiteljem da napravijo usposobljenostni izpit, če so že dovolj dolgo v službi, če ne, pa maturo. Drugače naj se pred začetkom šolskega leta 1923/24. odpuste. Po kratkem razgovoru se sklene: Pomožni učitelji, ki po treh letih svoje službe ne napravijo usposobljenostnega izpita, se odpuste.

Kan. Nadrah interpelira zaradi nekega pravoslavnega profesorja, ki je nadzoroval katoliške učence pri nedeljski maši in vstopil med božjo službo pokrit v kapelo. Predsednik je pojasnil, da dotični profesor ni bil pokrit v kapeli am-

LISTEK.

„Slovenski učitelj“ — letnik 1873.

(Donesek k zgodovini slovenskega osnovnega šolstva.)

Spisal: Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v p. v Krškem.

Bili so takrat za značajne slovenske učitelje hudi časi. Nemški učitelji, nim na čelu profesor Linhart, ustanovili so »Krainischer Lehrerverein« in »Laibacher Schulzeitung«, ki so slovenske tovariše napadali, kolikor že ni storil »Laib. Tagblatt«, kateri so pa Slovenci krepko odgovarjali. Med Slovenci se bili že takrat dve politični stranki, Staro- in Mladoslavenci. Prvi so grajali šolske zakone, drugi jih hvalili. V tej zadevi brem v životopisu Andreja Praprotnika v »Popotniku*: »Za blagost in značajnega Praprotnika je bila nova šolska doba, ki je nastopila z letom 1868., najtežavnejša. Na eni strani bi bil moral Praprotnik ostati zvest prijateljem stare šolske dobe, privržencem cerkvenega šolskega nadzor-

ništva, ker je on vsled lastne pridnosti in baš s pomočjo cerkvenih šolskih nadzorikov se z uspehom trudil za šolstvo že v stari dobi; na drugi strani pa je previdel, da bo v novi dobi le tedaj mogel kaj storiti za šolstvo, ako se bo oklenil novih načel in novih šolskih postav. Težko je bilo blagi duši, da se njegov najboljši prijatelj, Matej Močnik, ki mu je vedno pomagal pri vseh družinskih in pri literarnem delu, ni mogel sprijazniti z novimi šolskimi zakoni. Praprotnik pa je imel te dobre lastnosti, da so se okolo njega radi zbirali in mu pomagali privrženci novih in starih šolskih zakonov; tudi duhovniki so ga vedno visoko čislali, osobito, sta si bila z blagim gosp. Marnom do konca življenja zvesta prijatelja. Na tak način je bilo Praprotniku mogoče, ker ga nobena slovenska stranka — ni napadala, da je bil sklican že leta 1868. (no takrat še ni bilo razprtije) prvi zbor kranjskih učiteljev in ustanovil najprvo »kranjsko«, potem pa »Slovensko učiteljsko društvo«. To društvo je vodil kakih 15 let in več. Le v dobi Pirkerjevega pritiskovanja, v dobi, ko je »Krainischer Schulverein« snoval nemške »Zweigvereine«, ni se upal voditi imenoma. Vodil ga je nevstrahni nadučitelj Govekar na Igu, ki je bil na zadnje prestavljen v Šiško. Te okoliščine so me napotile, da sem bil prišel na dan s svojim šolskim listom »Sloven-

skim učiteljem«. Ni mi bilo po volji, da so se nemškutarji tako razširjali, da so z nogami teptali narodno šolo, da so dajali brce zlata vrednim učiteljem: Praprotnik, Močnik, Stegnar, Tomšič. Pa tudi s pisavo »Učit. Tovariša se nisem mogel sprijazniti, odkar ga je blagi Močnik urejeval.

List je bil sicer dober, kazal je krepak značaj urednika in njegovo veliko inteligenco ter čedno učenost. Od 1. 1868 do 1872 sem sam v »Tov.« dokaj dopisoval in v njem hvalil in branil ter razlagal nove šolske zakone. Urednik Močnik pa je stal v zadevi zakonov na nasprotnem stališču in bil odločen pristaš starih šolskih razmer, t. j. cerkvenega šolskega nadzorništva, katero so novi zakoni odpravili.

Navdušen za šolo, za učiteljski stan sem začel pred 50 leti izdajati list »Slovenski učitelj«. Urejeval in zalagal sem ga sam. Tiskal se je v Mariboru v Narodni tiskarni, odgovorni (slamnat) urednik mu je bil stavec Beier. Listu je bila cena 3 gld. in je izhajal prvotno po 3 krat na mesec, pozneje pa ni šlo s 3 kratno izdajo. Naročnikov je bilo dovoli, največ učiteljev, pa tudi nekaj duhovnikov in drugih. Tiskarskih stroškov in poštinih je bilo veliko. Administracijo sem oskrboval sam. Vse to je bilo združeno s težavami, ker je bilo uredništvo in upravništvo v eni sami roki, in to tako daleč od Maribora. Zato in radi

nizke cene je izšlo mesto 36 števil le 30 na 396 straneh srednje osmerke. Vsebina tega lista, pri katerem mi je veliko tovarišev (n. pr. Jamšek, Govekar, Leban, Pernišek in dr.) pomagalo, je bila raznovrstna.

List se je odlikoval, da je napeljeval slovensko učiteljstvo na izvršbo šolskih zakonov, katere je razlagal in hvalil nasproti starim cerkveno-šolskim postavam.

Slovenski učitelji naj bi dvignili svoj stan in šolo, kjer naj bi oni gospodovali in ukazovali. Duhovniki naj bi, če tudi so bili užaljeni učiteljem in šoli pomagali in sodelovali pri krajnem, okrajnem in deželnem šolskem svetu. Zaradi teh nazorov pa nisem prišel navskriž z »Učit. Tovarišem«, dokler je bil v Praprotnikovih rokah. Ko ga je pa prevzel Močnik, napadel me je skoro brez vzroka. Nisem ugovarjal verski vzgoji, katero je Močnik zagovarjal in kateri se Slovenci nismo nikdar branili; le nove šolske zakone smo toplo zagovarjali. Zato me je Močnik tako-le zavrnil.*

(Dalje prih.)

* Glej Močnikov životopis v »Ped. letniku« IV. tečaj, str. 189 in 191.

* Pedagogičski letnik, VI. tečaj str. 170.

pak pred njo. A tudi to se v bodoče ne bo več zgodilo, ker dotični profesor ne bo dobil več nadzorstva.

Kanonik Nadrah je predlagal, naj pošilja predsedstvo vse za šolska vodstva namenjene okrožnice, razpise itd. v svrhu informacije tudi vsem članom višjega šolskega sveta. — Kanonik Vrabec pristavi, naj se splošni odloki, tičejo se verskega pouka in verskih vaj pošilja tudi obema ordinariatom. Predsednik obljubi, da se bo zahtevam ustrezalo.

Prisilna upokojitve star. učiteljstva.

Zelo dolga in živahna debata se je razvila o predlogu predsedstva, naj se upokoje vsi ljudsko- in meščanskošolski učitelji po dovršenem 36. letu in srednješolski profesorji po dovršenem 32. službenem letu.

Učitelji osnovnih šol imajo pravico do polne pokojnine z 32 službenimi leti. V Sloveniji je sedaj učiteljev z 32 do 34 službenimi leti okoli 52, s 35 do 39 okoli 100, s 40 do 49 okoli 85, s 50 in več 2.

Referat o tem predlogu je imel dr. Majcen. On in drugi, ki so bili za predlog, so ga utemeljevali s sledečimi razlogi: Ni nobenega upanja, da bi država dovolila plače za večje število učiteljev, kakor jih je sedaj. Zato se mladi učiteljski naraščaj ne bo mogel nastaviti in tega bo letos nad 200. Če bodo mladi učitelji ostali brez službe, starši svojih otrok ne bodo več pošiljali na učiteljska, in tisti, ki se bodo še oglašili za te šole, bodo za učiteljski stan malo sposobni. Če ne bo dobival učiteljski stan redno dotoka mladih moči, se ga bo lotil marasmus senilis.

Večina je bila načeloma za to, da se starejši umaknejo mlajšim, zlasti ker se učiteljstvo samo poteza za skrajšanje službene dobe **z ozirom na sedanje razmere na se je izrekla proti predlogu.** Kanonik Nadrah se je izjavil proti predlogu: a) ker so starejši učitelji splošno boljše vzgojitelji kakor mladi, ki bi sami še potrebovali temeljite vzgoje; b) ker ne gre, da bi osebe, ki so 36 l. delale za narod, kar čez noč vrgli iz njihovih (naturalnih) stanovanj in jih izročili bedi; c) ker je praznih še zadosti mest za učiteljski naraščaj, **ko je morala šolska uprava kar 120 učiteljskih služb oddati nekvalificiranim učiteljem in učiteljicam** in se mora vlada prisiliti, da plača zadostno število učiteljev. — Ravnatelj Jelenc je zlasti poudarjal, da bi bili z nasilno upokojitvijo prizadeti posebno moški in bi imeli po več krajih skoro same učiteljice. In kaj bi rekli ljudje, če bi videli 55 let stare, krepke in zdrave moške brez dela pohajkovati in živeti od davkov! — Nekateri so menili, naj se učiteljice upokoje, ker se pri njih prej pokažejo znaki starosti, učiteljem na naj se prizanese. G. Škulj in drugi priporočajo, naj se upokoje samo oni, ki so fizično ali psihično za pouk nezmožni po sodbi nadzornika in zdravnika. Kanonik Nadrah zahteva, naj bo merodajna samo sodba zdravnikov. — Nadzornik Gangel: Nadzorniki so prisegli na ustavo in se mora njihova sodba smatrati za pravično.

Pri glasovanju je večina predlog predsedstva odklonila in se bodo upokojevali samo telesno ali duševno nezmožni.

Predlog o upokojitvi profesorjev je referent nato umaknil (Po »Slov.«).

Srednješolske zadeve.

Višji šolski nadzornik Wester in dr. Poljanec poročata o nekaterih lokalnih izključitvah dijakov. Izključitve se odobre. Pri poročilu o semestralnem zaključku na srednjih šolah konstatira nadzornik Wester, da so letošnji uspehi nekoliko boljši od lanskih.

Imenovanja.

(Referent nadzornik Gangel).

Za nadučitelje so bili imenovani: v Svibnem Ivo Pečnik, v Št. Petru pri Novem mestu Janko Malešič, v Grosupljem Gustav Ferian v Gornjih Pirničah Alojzij Macarol, v Šmarju pod Ljubljano Fran Leban, v Želimljah Andrej Flaš, v Št. Juriju pri Grosupljem Niko Einspieler, v Ratečah na Gorenjskem Franjo Pečar, na Bledu Rajko Grudnik, v Gorjah Egidij Schiffrer.

Učiteljske službe so dobili: Marija Dularjeva v Dol. Nemški vasi, Anton Krišec in Roza Progarjeva v Črmošnjicah, Marija Mervar - Vehovčeva v Ambrusu, Helena Menaše-Komačeva, Fran Samec na Polju pri Mušavi, Marija Klavs-Flandrova v Velikem Gabru (eno učno mesto na tej šoli se na novo razpiše), Rozalija Mušič-Claricijeva v Mirni peči, Svatopluk Stoviček v Šmartnem pri Litiji, Gojmir Aparnik v Boštanju, Vladislav Rojec in

Ivana Mrzelova v Št. Janžu na Dolenjskem, Natalija Ahčinova v Bevkah, Viljem Držaj pri D. M. v Polju (eno mesto na tej šoli se na novo razpiše) Ana Lenarčič-Vadnjalova v Notranjih Goricah, Danilo Pečenko v Sostrem (ena služba se na novo razpiše), Gregor Novak na Vrhniki (drugo mesto se ponovno razpiše), Olga Kumarjeva na Dobrovi, Gvidon Pahor v Hrušici, Ciril Rakovec v Kanjniku, Ang. Legiševa v Komendi, Štefanija Levčeva v Blagovici, Herta Tutta v Zilogu pri Komendi, Franja Kump-Labernikova v Vodica, Amalija Žitko-Hinkova v Velikih Laščah, Pavla Žumrova v Dobropolju, Albin Plehan v Horjulu, Ivar Lahner v Lešah, Viljem Grundner v Radovljici, Marija Jenkova v Ratečah na Gorenjskem, Drago Bitenc in Viktorija Medvedova na Bledu, Alojzij Rabič, Sabina Mešiček-Megličeva in Silva Sušteršičeva na Jesenicah (ena služba za moške prosilce in mesto nadučiteljice na deški šoli na Jesenicah se ponovno razpiše), Viktor Porenta v Št. Vidu nad Ljubljano, Miroslav Iskra in Marija Fabjanova v Bohinjski Bistrici, Franja Jagodičeva v Ovčah, Ferdinand Ferluga na Koroški Beji (eno mesto se na novo razpiše), Avgusta Lobe-Bernikova v Oneku in Josip Serajnik in Marija Jelenčeva v Kropi.

Za učiteljico ženskih ročnih del v Koprivniku in na sosednjih šolah je imenovana Jakobina Lobiserjeva. Oddaja učiteljske službe v Trebnjem se odloži. Predlog o namestitvi učiteljske službe v Ratečah pri Zid. mostu se vrne okrajnemu šolskemu svetu v ponovni pretres. Ponovno se razpišejo: nadučiteljsko mesto v Dol. Karteljevem dve učiteljski mesti v Borovnici ter po eno v Podlipi in v Šmartnem pod Šmarno goro.

(Referent nadz. Gabršek).

Za nadučitelje so bili imenovani: Albert Jerin pri Sv. Lovrencu pod Prežimom, Fran Mlinšek v Ponikvi, Janko Žel v Apačah, Avgust Rejec v Lokavcu, Jakob Resman v Miethsdorfu, Metod Požar v Bočni, Fran Lužnik v Lučah, Karl Jakopce pri Mariji Snežni, Bruno Rozbaud v Limbušu, (služba za moško učno moč se ponovno razpiše, tropredlog za žensko učno moč se vrne okrajnemu šolskemu svetu v spopointev) Valentin Ivanuš v Framu, Stanke Lavrič pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, Oskar Žolnir v Cirkovcih, Josip Purkhart v Št. Ilju pod Turjakom, Ivan Klugler v Podgorju.

Stalno so bili nameščeni učitelji oziroma učiteljice: Franc Seručar v Št. Jurju ob juž. žel., Vladimira Olga Plevlova in Lidvina Kapferjeva v Ljubečni, Franjo Roš in Marija Tevšičeva v Št. Pavlu pri Preboldu, Štefanija Bojčeva v Petrovčah (eno mesto se ponovno razpiše), Franja Sotlar-Hrovatova na Polzeli, Anton Zdolšek v Štorah, Marija Žel-Stepišnikova in Helena Šetinova v Apačah, Antonija Ferjančičeva v Miethsdorfu (mesto za učitelja na tej šoli se ponovno razpiše), Pavla Požar Herbelova v Bočni, Rado Podlogar in Alfonz Zeilhofer na deški šoli v Konjicah, Fran Šafarič in Amalija Velnar-Musarjeva pri Sv. Lenartu v Slov. goricah (eno mesto se ponovno razpiše), Elizabeta Jakopce-Ličen pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, Ivo Kovič pri Sv. Križu pri Ljutomeru (ena služba se zopet razpiše), Josip Widmoser v Vuhredu, Adam Sardoč v Št. Ilju v Slov. goricah, Josipina Verčkova v Kamnici, Peter Mavrič v Framu, Antonija Jevšenakova pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, Drago Kogelnik Pod Velko, Ivan Andrejčič na deški šoli v Studencih pri Mariboru, Franja Predan-Miheličeva pri Sv. Andražu v Sl. goricah, Ana Krulčeva in Josipina Vitorjeva pri Sv. Marieti pri Ptuj (eno mesto se ponovno razpiše), Antonija Cesarjeva na Ptujski gori, Nežica Mešiček-Mlakarjeva v Stopračah, Ema Slejкова pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini, Alfonz Mazlu v Pamečah, Alojzij Hofbauer v Hrastniku, Antonija Drobničeva v Laškem, Gabrijela Pukmeisterova v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah.

Ponovni razpisi.

Oddaja učiteljskih služb v Lokavcu in v Slivnici pri Mariboru ne odloži. Predlog za nadučiteljsko mesto na Bregu pri Ptuj se vrne v svrhu izjave. Ponovno se razpišejo učiteljska mesta pri Sv. Primožu na Pohorju, dve mesti v Št. Janžu na Dravskem polju in v Št. Ilju v Slov. goricah ter nadučiteljska mesta v Ljubnem, pri Sv. Barbari v Slov. goricah, v Št. Janžu na Dravskem polju in pri Sv. Lenartu nad Laškem.

Disciplinarni senat za mariborsko oblast.

Na predlog okrajnega glavarja dr. Karlina se izvrše volitve v disciplinar-

ni senat za osnovno in meščanskošolsko učiteljstvo v bivši vojvodini Štajerski. Izvoljena sta bila ravnatelja A. Gnus kot član in L. Jelenc kot namestnik.

Disciplinarne zadeve in upokojitve.

Nato se je rešilo 10 disciplinarnih zadev. Sistemizira se služba stalnega kateheta v Dol. Lendavi, in ustanovi samostojna šola v Št. Joštu (okraj Ljubljana). Slednjič se predlaga v upokojitve 17 učiteljev, oziroma učiteljic in en srednješolski učitelj.

O disciplinarnih zadevah in predlogih za upokojitve se načelno javnosti ne poroča.

P. Bogovič:

Učitelji - ministri.

Benito Mussolini.

Najinteresantnije medu ovima je današnji ministar predsednik Italije Benito Mussolini.

On je čovek, koji je izvršio najmočniji uticaj na duh savremene Italije, osim toga je začetnik i vođa jednog jakog pokreta, koji širi svoje granice sve to više; u kratko rečeno, on je današnji pravi vođa cele Italije, zato je vredno da поближе pogledamo njegov život i prilike u kojima se je razvio. Važno je i to, da je on još dosta mlad čovek; tek je u 40. godini života.

Mussolini je vrlo mlad svršio učiteljsku školu. Za učitelja je bio postavljen u jednom malenom selu u Romagni. Tu je ostao nekoliko godina. Duh mladog, vatrene mladića nije se mogao smiriti u malenom, tihom selu. Zadojen socijalističkim idejama, postane njihov najodlučniji propagator. Državna mu vlast brzo potpiše naslovo kao pogibeljnom za državne interese i on morade ostaviti službu i bežati u Švicarsku. Nastani se u Lausanne i tu nastavi svoje socijalističko obrazovanje. Marljivo je učio i francuski jezik i književnost. Započne suradivati u jednom revolucionarnom listu, u čijim je stupcima razvijao marksističku doktrinu. Zbog njegovog rada i ekstremnih načela brzo postane i Švicarskoj »neprijatan gost«, te »a i ona progna.

Vrati se u Italiju i nastavi svoju socijalističku propagandu putom štampe. Po svojoj novinarskoj sposobnosti, postane u kratko vreme direktor »Avantia«, glavnog organa socijal. stranke. I u svojoj stranci vodio je žestoku borbu protiv jednog krila stranke, te izašao kao pobednik na kongresu stranke u Anconi 1912. godine.

U početku rata proživio Mussolini veliku duševnu krizu. Iz velikog »internacionalca« postane izraziti nacionalist i zagovornik rata. Stupi u redakciju nacionalističkog lista »Popolo d'Italia«; dokora postane i njegov upravitelj. 1915. god. stupa u talij. vojsku, kao dobrovoljac i pođe na frontu. Borio se na različitim položajima ob Soči dve godine i tu bude ranjen. Svoje doživljaje iz tih dana opisao je u knjizi: »Il mio diario di guerra«. (Moj dnevnik iz rata).

U času kad je Italiji pretila najveća pogibelj od komunista, diži se on i u martu 1919. god. stvara fašistički pokret. (Fascio nazionale). Njegov se pokret hitro raširio, kao brza munja te stvorio u kratko hiljade i hiljade vatrenih nacional. boraca, koji su Italiju spasili od unutrašnje revolucije. Duh njegovog pokreta raširio se i na susedne zemlje.

P. Gorgolini veli o Mussoliniju, da ima: »široku i duboku doktrinu genialno asimilovanu. On je veoma efikasan govornik, tribun rečitosti; koja zanoši, agitator veoma velikih sposobnosti, koji muški inkarnira, superiorni izraz nacionalnog osećanja. Mrzi naduvenu retoriku, brbljivce, sveznajuće, pesimiste.

Ustrajan, dosledan, u prividnim nedoslednostima. Strašan kad plane. Veran u prijateljstvu. Opasan u osveti i neumoljiv. Uvek isti, u sreći i nesreći. Triumf ga nikada nije opio, kao što ga poraz nije oborio. Čovek sposoban, da sa mirnom pouzdanošću i okom risa, upravlja krmom države.«

Na sledbenike vrši neobičan lični magnetizam. Izvanredno poznaje većinu općenja sa svetom. Mussolini ima običaj da ostavi posetioce dugo čekati, pre no što jih prima. Posetioca čvrsto fiksira sa svojim volovskim očima, pa ga najednom prekida sa kratkim izrazima. On je čvrste, jake volje, pun energije i samopouzdanja. U izvršavanju svojih odluka je bezobziran i nepopustljiv. Sva njegova osobina karaktera je sadržana u rečima: On je »jaka ličnost«.

(Dalje prihodnjič.)

Ferjalni Savez učiteljstva.

—f Pevski zbor »Ferijalnega Saveza« na državnem učiteljskem v Ljubljani namerava takoj po sklepu šolskega leta prirediti turnejo po Dalmaciji. Ta turneja je za naše bodoče učitelje brezdvorna izredno velikega pomena. Da pa bo to turnejo lahko udeležiti priredi pevski zbor do konca šolskega leta dva do tri koncerte, katerih dohodki naj bi krili vsaj en del stroškov. V Ljubljani, ki je itak s koncerti preplavljena bi vsak finančni efekt, priditve vzeli davki luč in dvorana. Zato aranžira pevski zbor F. S. svoj prvi letošnji koncert 15. t. m. popoldne v Zagorju ob Savi združec z njim poučen ogled premogovnika, steklarne itd. Spored koncerta obsega jugoslovanske umetne in narodne pesmi v mešanem in ženskem zboru pod vodstvom svojega neumornega pevovodje, in vrlega slovenskega skladatelja g. prof. Emil Adamiča. Koncert se vrši v dvorani »Sokoškega doma« v Zagorju ob 5. uri popoldne. Odhod iz Ljubljane ob 12.19. prihod v Ljubljano ob 21.30 zvečer. Ker je pomen koncerta za nas bodoče vzgojitelje jugoslovanskega naroda vevlevažen prosim vsestranskega živahnega poseta. — Pevski zbor F. S. državnega učiteljskega v Ljubljani.

—f Društvo učiteljev in šolskih priateljev za ljubljansko okolico ustanovi učiteljsko podružnico Ferijalnega Saveza. Vse tovarišice in tovariše, ki se za to stvar zanimajo vabim na tozadevni sestanek v soboto, dne 14. aprila ob 6. uri zvečer v hotelu »Tivoli« v Ljubljani. — I. Golé.

—f Pripravljalni odbor Ferijalnega Saveza celjskega učiteljskega društva prosi, da se blagovolijo odzvati oni tovariši in tovarišice, ki se nameravajo v letošnjih počitnicah udeležiti učiteljskega izleta po Bosni in Dalmaciji. Poročila naj se pošljejo podpisanimi najkasneje do 20. t. m. Glasom društvenih pravil znaša enkratna članarina letos za vse one, ki se javijo še ta mesec 14 Din. Opomnimo pa, da se članarina vsak mesec zviša za 1 Din ter znaša za one, ki se prijavijo šele meseca junija 25 Din. — Za pripravljali odbor: R. Vrečer, Zalec; Ljud. Schreiner, Sv. Jurij ob juž. žel.

—f Za učiteljstvo ormoškega okraja se je ustanovilo dne 7. aprila 1923 N. F. T. S. kot podružnica skupnega F. S. Tovariši pristopajte pridno k tej kulturni organizaciji. Prijava naj se pošljejo blaginčarki Andi Lehmanovi, učiteljici v Središču ali na Srečkotu Vittoriju učitelju istotam.

—f Ferijalni Savez učiteljstva, 4. apr. t. l. so zborovala v Kočevju vsa tri okr. učit. društva. Ustanovila se je »Podružnica učit. Fer. Saveza za kočevski okraj« z odborom: Načelnik S. Mrovlje, tajnica Hočevarjeva Ela, blaginčarka Hočevarjeva Karla, gospodar Završnik Alfonz, trgovec Lulek Avgust, odbornik Peterlin Alojzij, častni sod: Mervič A. in Betriani. Podružnica šteje 60 članov. Za počit. izlet se naštudira narodna igra, ki se bo pred izletom igrala v Ribnici ali v Kočevju v korist F. S. —e.

—f Počitniški izlet. Da odpade nepotrebnost pisanje, prošim vse priglašence za ta izlet posameznega okr. učit. dr. pri katerih še ne obstoja F. S. in žele pristopiti kot člani v podr. F. S. za kočevski okraj, naj pošljejo pristopnico 14 Din članarina mesečno 1 Din (za pet mesecev) in 1 Din korespondenčni stroški za izlet 1 Din skupaj 20 Din s podatki rojstva na moj naslov. — S. M. Vel. Lašče.

Učiteljski pravnik.

—f Upokojene učitelj(ice) in učiteljske vdove opozarjamo, naj vlagajo vse reklamacije zaradi nakazanih pokojninskih užitkov in draginskih doklad na **finančno računovodstvo delegacije ministrstva financ** in ne na računski odsek del. min. financ pri pokrajinski upravi (književodstvo), odnosno na višji šolski svet v Ljubljani, ker nepravilno naslovljene vloge se zaradi uradnega poslovanja često zakasne in ne dosežejo pravočasno zaželenega uspeha, pa tudi po nepotrebnem obremenjujejo nepristojne urade.

Iz Jugoslavije.

— Likvidacija pokrajinskih uprav — in šolstvo. Imenovanje »prosvetnih delegatov« (strokovnih referentov) v oblaših. »Narodna Prosveta« podaja o tem za nas vevlevažnem vprašanju sledeče informativno poročilo: »Da bi se mogao uvesti v život zakon o opštoj i oblasnoj upravi zemlje, u svima ministarstvima pristupljeno je izradi projekata za likvidaciju dosadanih pokrajinskih uprava. Taj važan

posao otpočeo je i u Ministarstvu Prosvete i na izradi projekta za sprovođenje novog zakona u pogledu prosvete. U Ministarstvu Prosvete radi naročita komisija u kojoj su šefovi prosvete iz svih pokrajina. Novi zakon o opštoj i oblastnoj upravi ima u pogledu prosvete organizacije jednu rđavu stranu, jer po njemu prosvetna uprava svake oblasti stoji pod velikim županom dotične oblasti. Na taj način prosveta je potpala pod kontrolu i upravu policije. U koliko smo informisani u celoj ovoj stvari, na osnovu jasnih odredaba Ustava, koje daju Ministru Prosv. pravo na neposrednu upravu prosvetom cele zemlje, izbeći će se štetarije policije o prosveti na taj način, što će Ministarstvo Prosvete absorbirati samo tu nadležnost policijskih vlasti. U svima oblastima određuje se **prosvetni delegati** (referenti), koji će biti pod neposrednim nadzorom Ministarstva Prosvete. Ovi prosvetni delegati imaju sve potrebno osoblje i biće u položaju dosadanih poverenika za prosvetu u pojedinim pokrajinama, samo sa organiziranim pravima. Tako novi prosvetni delegati u oblastima kao organi Ministarstva Prosvete, imaju pravo razmeštanja učitelja u svome području; ali neće kao do sada imati pravo njihovog postavljanja, otpuštanja ili premeštanja iz jedne oblasti u drugu. To pravo pripašće Ministarstvu Prosvete kome će se radi tih poslova podeliti potreban broj osoblja iz dosadanih prosvetnih odeljenja za pokrajinske uprave. Na ovaj način postupno će se uvoditi u život centralizacija prosvetne vlasti dok se novim prosvetnim zakonom ne izvede celokupna organizacija na novoj osnovi. Za sada će se ovim putem prvenstveno postići **jedinstvo prosvetnog budžeta** za celu zemlju na mesto dosadanih posebnih pokraj. budžeta. Kao jedna od najvažnijih stvari u celome svome poslu jeste izbor ličnosti za položaje novih prosvetnih delegata i referenata na koja mesta svakako treba izabrati oprobane i državnoj misli odane ljude iz svih krajeva otadžbine.

— **Viši šolski svet in likvidacija pokrajinskih uprav.** Zakon o sestavi višega šolskega sveta z dne 23. januarja 1921, ki ga je sprejel parlament in podpisal kralj, ima na čelu pasus, ki določa hkrati dobo in veljavnost tega zakona. Pasus se glasi: »**Dokler ne stopi v veljavo nov šolski zakon**, ki določa delokrog in sestavo šolskih oblastev, se odreja:« — Ta določba je popolnoma jasna, da se z likvidacijo pokrajinske uprave in izvajanjem zakona o obč. upravi ne more odpraviti plenuma višega šolskega sveta in bo to vprašanje šele aktualno tedaj, ko stopi nov šolski zakon v veljavo in da bo isti nudil nadomestilo za sedanjí viši šolski svet. — Prejšnja odprava plenuma se pa lahko smatra za reakcionarno dejanje in se moramo z vso silo boriti proti prejšnji odpravi višega šolskega sveta, dokler nimamo primerne nadomestila za to korporacijo. V tej korporaciji imamo svoje voljene zastopnike, ki uveljavljajo mišljenje učiteljstva, za kar smo se borili že dolga leta. Demokratična uprava zahteva, da bi tudi pri predlogih v personalnih zadevah podajala tudi nadalje svoje mišljenje ta korporacija prosvetnemu delegatu (referentu) v oblasti, dokler se z novim šol. zakonom ne uredi to vprašanje.

— **Gospodom pri »Jutranjih Novostih«.** Zaradi našega članka »Lažnjiv budžet« je prav nepotrebna nervoznost, da bi kaj izgubili na poziciji. Vprašanje zavojenega prosvetnega proračuna za Slovenijo je za nas popolnoma nestransko vprašanje, ki ga zasledujemo zgolj iz tega stališča, ker nam gre izključno za stvar in interes stvari — ki zahteva, da se mora to vprašanje v interesu kulturnih zahtev naroda ugodno rešiti. Zato smo takoj, ko se je to vprašanje pojavilo brezobzirno kritikovali in obsojali krivdo in krivce, ki so bili povzročitelji tega škandaloznega slučaja: a ne tako, kakor »Jutranje Novosti«, ki so valile ob neki priliki krivdo vsega zla na prejšnji plenem višega šolskega sveta. Nismo pardonirali nobene strani, kadar se nam je šlo za prosvetne interese naroda: potom nas učiteljstvo dobro pozna tudi krivce tega slučaja in smo prav v zadnjem času zopet pokazali nanje, v 10. številki letošnjega »Učit. Tovarisa« v uvodniku — na katerega posebej opozarjamo gospode pri »J. N.« Že ob pojavu tega vprašanja smo obljubili, da bomo nadalje zasledovali zadevo; prešli smo sedaj podatke, zato smo zgolj iz tega razloga sedaj zopet izpregovorili o tem vprašanju, da apeliramo na novoizvoljene poslance in bomo še izpregovorili ko bo vprašanje zopet aktualno. Da nismo zopet v tem članku govorili o krivcih le-

ži vzrok v tem, da smo hoteli ostati strogo pri stvari: brezplodno je za nas govoriti o grešnikih, gre za greh, ki ga **moramo** brez obzira na strankarstvo čimprej popraviti! Na poziciji ne bo N. R. S. izgubila zaradi našega članka »Lažnjiv budžet« prav ničesar in ta članek tudi ne bo vzel simpatij učiteljstva do stranke; pač pa so vzeli simpatije učiteljstva že prej g. Stojan Protič, ki se je vezal svoječasnno z dr. Korošcem v vladi in je tedaj izročil slovensko šolstvo klerikalcem — nadalje je še nepozabljen znani a front g. Stojana Protiča proti učiteljstvu glede dražinskih doklad, besede, ki jih je govoril kot ministrski predsednik — največ pa jih je vzel g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar s svojim nesrečnim absolutističnim nastopom in pobijanjem najsvetejše avtoritete učiteljstva, t. j. organizacije — v katerem poglavju »N. J.« ne zaostajajo daleč za njim. — To so vzroki in ne drugi, ki imajo svoje naravne posledice. — Kot organizacija in glasilo organizacije stojimo v prosvetnih vprašanjih posebno pa še v gospodarsko-prosvetnih vprašanjih strogo izven strankarstva in bomo tako ostali, vključno metodam in poizkusom, ki so se uvedle posebno v zadnjem času, da bi se z ambicioznimi osebam navrtala naša organizacija. — To v odgovor »Jutranjih Novostim« na članek v 59. številki na našo adresu in na oba prejšnja članka »Beseda učiteljstva« in svoječasní članek o višem šolskem svetu, ki je dišal prav po naročilu Hribarjevem.

— **Kulturno delo Učiteljske tiskarne.** Tekom leta 1922 je založila U. T. na podlagi sklepov upravnega sveta naslednje knjige: A. Rape: Četrta čitanka; L. Černe: Tretja čitanka; E. Gangl: Druga čitanka (drugo izdanje); Lesica, Lovkovec in Mole: Prva srbska ali hrvatska čitanka (drugo izdanje); Erjavec-Flere: Valjavec; V. F. Jelenc: 1914—1918. Spomini jugoslovanskega dobrovoljca; F. Flere: Babica pripoveduje (drugo predelano izdanje); Fr. Zbašnik: Drobne pesmi; Sem Benelli-Gradnik: Okrutna šala; P. Kunaver: Kraški svet in njegovi pojavi; E. Gangl: Slinga; A. Rape: Mladini, VII. zvezek; dr. Lah: Češke pravljice; Fr. Erjavec: Srbske narodne pripovedke; K. Ewald: Mat narava pripoveduje; dr. Robida: Da ste mi zdravi, dragi otroci; Emil Adamič: Mladinske pesmi. Poleg tega je zadržala kupila v lastno založbo od društva za zgradbo Učiteljskega konvikta knjižico: Peter I. Osvoboditelj. Tiskarna je tudi v letu 1922 nadaljevala z izdajanjem galerije naših velmož in je poleg slik Stritarja, Vodnika, Slomška, Gregorčiča, Prešerna in Levstika založila še slike Aškerca, Jurčiča in Trubarja.

— **Kakor vsako leto** je Jugoslovanska Matica tudi letos priredila zbirko pihov med šolsko mladino. Da je ta krasna misel rodila vsako leto najlepše uspehe, je pripomoglo k temu narodno zavedno učiteljstvo in naša šolska mladina s svojo poštvovalnostjo in razumevanjem potreb naših neodrešenih bratov. Posebno lepo in nad vse pričakovano se je pa obnesla letošnja zbirka pihov. Šole so v nabiranju darov za naše malčke tam preko naravnost tekmovala med seboj. Dosedaj se je odzvalo 190 šol in so prinesle Jugoslovanski Matici naravnost krasen dohodek: **22.655 Din.** Ta lepa vsota dokazuje, kako živo se je odzvalo učiteljstvo in šolska mladina na klic Jugoslovanske Matice, zaščitnice in matere neodrešenega ljudstva.

— **Pirhi neodrešenim malčkom.** Metliška osnovnošolska mladina je darovala svojim neodrešenim bratcem za pirhe 228 Din 75 para. Srčna hvala darovalcem, čast vzgojiteljem!

— **Sv. Križ pri Ljutomeru.** (Domoljubno delo.) Med učenci tukajšnje šestrazrednice se je nabralo za »Prehrano pasivnih krajev v naši državi« pomoč 154 Din in na »Pirhih« za neodrešeno domovino 178 Din. — Čast zavedni mladini!

— **Tovariši-maturanti I. 1913** bivšega učiteljskega v Gorici določiti kraj, da se snidemo in obhajamo našo 10letnico. — Karel Jakopčec, Marija Snežna.

— **Ob priliki zborovanja Radovljanskega učiteljskega društva v Lescah** bo tudi ogled nove tovarne verig, in sicer obr. 2.—3. ure, ker je takrat obrat v polnem teku.

— **V nedeljo, dne 8. aprila** sta bila v sobi strok. tajništva UJU zamenjena dva dežnika. Oba dežnika se izmenjata ravnotam.

— **Risbe v zadnjem »Popotniku«** so prirejene po originalih, ki so jih prerisali gojenci in gojenke drž. učiteljskega. Kliš obr. 23 je obratno odtisnjen, kar pa ne moti bistveno. Tiskarski škrt je zamešal

nekatero besede: str. 11, 3. odst. 11. vrsta »omenjena« mesto »omejena«; str. 12, 3. odst., 7. vrsta »motonoge« mesto »motonoge«; str. 13, 13. vrsta »miljeno« mesto »mišljeno«; str. 20., 3. odst., 7. vrsta »omenjena« mesto »omejena«.

— **Člane Ljubljanskega učiteljskega društva** opozarjamo, da naj pridejo poverjeniki iz posameznih šol iskat v pisarno strokovnega tajništva položnice za članarino, da jo čimprej poberejo na svoji šoli in pošljejo denar po položnici društvu. — Tudi oni člani, ki niso na šolah, lahko dobe položnice. — Opozarjamo, da se bodo onim članom, ki sproti ne plačujejo članarine, v smislu pravil listi ustavili in dolg za liste iztirjal.

Ali ste že razprodali 1. zvezek „Stanovsko-strokovne knjižnice“ Poverjenistva UJU v Ljubljani?

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Schiller - Župančič, Marija Stuart.** Izdala in založila kr. zaloga šolskih knjig v Ljubljani. Cena 12 Din.

— **kpl Podkrajšek, Spisje za svobodne, rokodelske in trgovinske obrte.** Izdala in založila kr. zaloga šolskih knjig v Ljubljani. Cena 38 Din. Vez. 40 Din.

— **kpl Tone Seliškar: Trbovlje.** V založbi Slovenske socialne matice je izšla gorenja pesniška zbirka. Cena broširanemu izvodu je Din 12, vezanemu Din 17. Dobi se po vseh knjigarnah. Podrobnejša poročila o knjigi priobčimo prihodnjič.

— **kpl Dr. Ivan Lah, Angelin Hidar.** Starokrotanski roman. Ilustriral Rajko Šubic. Cena vezani knjigi 32 Din, po pošti 1.50 Din več je pravkar izšlo v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Književnost in umetnost.

— **k Schillerjeva — Marija Stuart v Župančičevem prevodu.** Schillerjevo Marija Stuart je prvi preložil v slovenski jezik Fr. Cegnar. Ko se je ta drama lansko leto vprizarjala na našem dramskem odru, je Cegnarjev prevod v to svrhu predelal dramaturg, dični naš pesnik O. Župančič. Popolnoma na novo predelani je ta prevod z literarnim uvodom ravnatelj Dr. Lokarja in opremljen s slikami — izšel pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. Zunanja oprema te knjige je krasna in cena skromna; dijakom je priporočati šolsko izdajo na lažjem papirju, ki je še za polovico cenejša. Kr. zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani je s tem delom ustvarila vzorec za podobne izdaje naših pisateljev. Jezik je, kakor pri Župančiču, ni drugače pričakovati, vseskozi dovršen tako, da bo ta knjiga v kratkem postala veselje našega naroda in dika vsake zasebne in javne knjižnice.

— **k Podkrajšek, Trgovsko in obrtno spisje.** Podkrajška poznamo že dolgo kot izvrstnega pisatelja obrtno in trgovsko šolskih knjig; na njegovih ramah sloni pravzaprav vsa obrtno šolska literatura. On je že pred leti spisal »Računstvo«, »Zemljepis«, »Računske naloge« in »Trgovsko in obrtno spisje«. Zadnje čase je izpod njegovega peresa na novo izšlo »Knjigovodstvo« in »Računstvo« za lahne obrte in za ženske obrte, vrhu tega »državlanski nauk za obrtnike«. Lahko rečemo, da je gospod Podkrajšek naš najplodovitejši, najtemeljiteljši in najpoštvovalnejši pisatelj šolskih knjig; poštvovalnostjo naglašamo, ker se noben slovenski pisatelj ni obogatel, najmanj pa pisatelj šolskih knjig. Znana izvrstna knjiga trgovsko in obrtno spisje izhaja pri kr. zalogi knjig in učil v novi predelani izdaji v dveh delih. Prvi del, ki obsega Spisje za svobodne, rokodelske in trgovinske obrte je ravnokar izšel. Ta knjiga nam na 344 straneh nudi vse, kar tozadevno potrebuje obrtnik in manjši trgovec; poslovno dopisovanje, najnovejša določila o poštnih, denarnih in tovarnih pošiljkah, listine in različne vloge do oblasti itd. in bo kakor je bila dosedanja manjša izdaja neobhodni pripomoček vsakega obrtnika in trgovca. Drugi del izide do srede aprila in bo obsegal Spisje za koncesionirane obrte in bo istakovo vseboval vse, kar je glede dopisovanja potrebno vedeti imejteljem koncesioniranih obrtov.

— **k Dr. Ivan Lah, Angelin Hidar.** Starokrotanski roman. Ilustriral Rajko Šubic. 1923. Lahov, zgodovinski roman Angelin Hidar, ki ga je izdala za Veliko noč »Tiskovna zadruga« v jako okusni opremi in okrašenega z desetimi Šubičevimi ilustracijami, nas vodi v čase koroških trubadurjev. Angelin je sin angleškega kralja Riharda Levjestrčnega, ki je bil na povratku iz svete dežele ujet na Koroškem, ter se je šele po dveh letih srečno vrnil v domovino. V koroških gorah pa je rastel njegov sin Angelin, ki se je napotil po svetu kot pevec iskat svojega očeta. Našla sta se in spoznala po pesmi o koroških gozdih. Iz Angleškega se je Angelin vrnil na Koroško kot trubadur in beli vitez. Na Brežah je tekmoval z vitežom Lichtensteinom v pesmi in zmagal, a v dvoboju s črnim vitežom je padel. Zgodovina in srednjeveška koroška romantika se prepletata v romanu in nam nudita lep pogled v tedanje čase. Knjigo toplo priporočamo za naše šolarske in ljudske knjižnice.

— **k Da ste mi zdravi, otroci!** Deset poučnih povesti za zdravje naše šolske mladine. Spisal **Ivan Robida**. Spis je odlikoval s priznalno nagrado zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani. Izdal višji šolski svet. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 3 Din. Strani 45.

Knjižica podaje v obliki zanimivih povestic najvažnejša zdravstvena pravila in navodila za postopanje pri najpogostejših obolenjih med narodom. Oblika pripovedovanja ni dolgočasna, temveč je napeta in polna menjaajočih se dogodkov, ki vzdržujejo bralčovo pozornost in je posebno prikladna za otroke, a v enaki meri tudi za priprosto ljudstvo. Pojavi so vzeti iz naroda samega. Več nesreč in smrtnih slučajev izvira iz nepoučenosti in nevednosti naroda nego iz opasnosti marsikatero bolezní same. Zato pisatelj posveča vso pozornost navodilom za prvo pomoč pri obolenju in spretno pobija napačno postopanje, ki je tako široko ukoreninjeno med narodom in bazira na vražah in napačni poučenosti naroda o najprimitivnejših zdravstvenih zadevah. Avtoriteto zdravstva in potrebo pravočasne zdravniške pomoči uvaja v polni meri; nihče ne more tajiti upravičenosti in nujne potrebe tozadevne vzgoje naroda, kdor pozna konzervativnost naroda in nedostopnost naroda za zdravniško pomoč, kateri je dostopen šele tedaj, ko bje bolniku že zadnja ura ali je za zdravniško pomoč že prepozna. Pisatelj si je izbral za svoj spis sledečo snov: zastrupljenje po strupenih gobah, gadov pik in prva pomoč, pasja steklina in previdnost pri našem popadu, črne kože in predhodki ljudstva do cepljenja zoper kože, jetika, griža, rana in opasnost zastrupljenja zaradi napačnega postopanja, napačni pojmi o potrebi žganja za moč, o alkoholu in zlih posledicah za zdravje, davica. Lahko rečemo, da je snov izbrana iz najtičnejših bolezni in obolenj ljudstva. Knjižico najtopleje priporočamo vsem šolam za šolsko mladino, ki ji je v prvi vrsti namenjena; prepričani pa smo, da jo bo rado čitalo tudi preprosto ljudstvo, če jim jo bodo nudile naše ljudske knjižnice, ker je podučna snov ovita v prav zanimivo obliko povestic. Posebno važnost ima pa knjižica za narodno zdravje in zasluži zaradi tega, da jo razširimo v zadnjo kmečko koč.

Vsak zaveden član UJU mora poznati podroben ustroj organizacije, zato segajte po „Stanovsko-strokovni knjižnici“ Pov. UJU in čitajte jo.

Naše narodno prosvetno delo.

Anketa o našem narodnem prosvetnem delu.

Znižana vožnja in odprava davka za prosvetno delo.

Pri širjenju narodne prosvete pa imamo še druge zapreke, toda ne privatnega značaja od strani zasebnikov temveč nas ovira vlada sama, to je tista vlada, ki vedno pritiska na nas in nas vabi, prosi, sili in priganja, da prosvetujemo ljudstvo, da ne zaostane za kulturo in izobraženostjo drugih narodov. Učiteljstvo ne oporeka in se ne pritožuje radi teh vabljenj, prošenj, siljenja in priganjanja, pač pa mora protestirati, da se stavijo prosveti ovire od državnih finančnih oblasti.

Šolske prireditve v korist šole so obdavčenja proste le tedaj, ako se vrše v šolskih prostorih. Dotičnik, ki je sestavljal ta paragraf, pa gotovo ni pomislil, kakšna so naša šolska poslopja, da imajo le šolske sobe, v katerih se ne da prav ničesar prirediti. Navadno se mora vsled tega učiteljstvo posluževati privatnih dvoran in prostorov, toda tam že stoji financer, ki hoče imeti svoj delež.

V prvem in drugem slučaju pa gre skupiček v isti namen in v prvem in drugem slučaju se deluje v smislu narodnega prosvetovanja, in čeravno je denar namenjen za ubožne knjige za knjižnico in siromašne šolarje, je namen take prireditve vedno edinole povzdiga izobrazbe naroda. Vključ temu na se s paragrafom dela razlika med predstavami v šolskem posloju in privatnih hišah.

Tudi tu mora učiteljstvo povzdigniti svoj glas in opozoriti oblasti, da je tak zakon ovira in cokla za narodno prosveto, in prepričali se bomo, da bodo na pristojnih mestih uvideli in ne bomo nalezeli na gluha ušesa ker ne moremo verjeti, da so to razliko stvorili premišljeno

in iz tehtnega vzroka. Ali kakor nas uče že izkušnje, imajo oblasti kaj kosmata ušesa, zato moramo z njimi govoriti kot v stopah, posebno pa se dajo nerade poučiti od posameznikov; dovzetni postanejo državniški šele, kadar jim od vseh strani buči glas na ušesa.

Vsa okrajna učiteljska društva morajo tedaj povzdigniti svoj glas radi **polovične vožnje in obdavljenja šolskih prirediteljev**, ki služijo za ljudsko prosveto, na naj se potem prirejajo v šolskem poslopiju ali na pod drugimi strehami.

Takih in enakih težav imamo mi učitelji mnogo in gledati moramo, da jih odpravimo, ne tolažimo se, da bo boljše, kajti le to bomo imeli, kar si bomo sami priborili. Morda bo kdo mislil, da naj podreza v tem oziru Glavni odbor UJU ali pa vsaj Poverjeništvu v Ljubljani, toda zopet nam pravijo izkušnje, da to vselej ne pomaga. Odločujoči gospodje so od teh strani že tako navajeni drezanja, da jih več ne pozgačka, zato si moramo pač poslužiti močnejših doz. Najžalostnejše pa je, da imenovani faktorji ne cenijo naše reprezentance za skupino, za katero stoji tisoči učiteljsva, temveč jih upoštevajo le kot posameznike. Kot dokaz za to trditev navajam le sledeči slučaj. Predlanskim je izdelovala oziroma predelovala Radojevičev načrt v Beogradu posebna ministerijalna komisija, v kateri so bili sami Beograščani, pa še med temi le malo osnovnošolskega učiteljsva. Naše Poverjeništvu je protestiralo le z glasom vplojčev v puščavi in je zatorej ponujalo svojega zastopnika. Sedaj pa so v enem tednu vsa okrajna društva brzojavno protestirala v Beograd, in rezultat tega je bil, da je v treh dneh že sedel v komisiji naš tovariš Pavel Fleré.

Pojavlja se tedaj potreba sistematičnega skupnega dela, ker nič ne pomaga, če v posameznih slučajih vlaga protest le po eno društvo, kajti Beograd je daleč, a kje smo mi. Ako bo Beograd čul proteste in zahteve radi gori navedenih dveh slučajev od vseh naših društev, pa smo lahko prepričani, da bomo svoj cilj dosegli. Vederemo... a pred vsem poskusimo!

Drago Hudé.

Šolski odri in pevske zbori.

—po Sv. Lovrenc v Slov. gor. Dne 11. marca t. l. je uprizorilo učiteljsvo pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. s šolsko mladino v tamošnjih šolskih prostorih prireditev z obširnim programom. Na dnevnem redu je bilo 28 točk, kakor petje, deklamacije in igra dvodejanka »Škrati«. Vse točke dnevnega reda so se izvajale prav lepo, tako da je bilo občinstvo dokaj zadovoljno. Deca je prepevala pod vodstvom učitelja g. Ludvika Burja genljive narodne pesmi, izmed kojih nam je najbolj ugajala »Uspavanka« in »Prišla je miška«. Malčki so deklamirali tudi mnogo lepih pesmi. Pri »Škratih« je prav moč zato nastopil nočni čuvaj. Pogumne so se pokazali tudi »Škrati«, ki so bili zelo gibki in so skakali skozi okno kot pravi škrti. Hvala gre v prvi vrsti g. nadučitelju Schaldu in njegovi soprog, ki sta malčke naučila igrati nič manj na ostalemu učiteljsvu. Trud za naporno delo je bil učiteljsvu in z njim šolski mladini dobro poplačan, saj je bil razred z občinstvom popolnoma natlačen.

Naša gospodarska organizacija.

g— XX. občni zbor Učiteljske tiskarne r. z. o. z v Ljubljani se je vršil v nedeljo 8. aprila 1923. Navzočih je bilo mnogo združnikov iz Ljubljane kakor tudi izven nje poleg tega jih je bilo mnogo zastopanih s pooblastili. Dnevni red se je izvršil gladko. Pri volitvah je bilo oddanih 83 glasovnic, med njimi ena prazna. V upravni svet so bili izvoljeni Ivan Bernot, Eng. Gangl, Ant. Gnuš in L. Jelenc; v nadzorstvo pa Fran Črnagoj, Jak. Dimnik, Mirko Fegic, Rado Grum in Ivan Šmajdek.

g— OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZA ZGRADBO »UČITELJSKEGA KONVIKTA« V LJUBLJANI je bil na velikonočno sredo, dne 28. marca 1923 ob 10. uri v prostorih Hranišnice in posojilnice Učiteljskega konvikta z običajnim dnevnim redom. Predsednik E. Gangl konstatuje sklepčnost, pozdravi navzoče člane in prehaja na dnevni red.

Tajnikovo poročilo. V upravnem letu 1922. so bili v društvenem odboru: predsednik E. Gangl, I. podpredsednik L. Jelenc, II. podpredsednik A. Gnuš, tajnik F. Juvánec, blagajnik Jakob Dimnik, člani J. Ambrožič, M. Repovž, V. Sadar in M. Sodnikova. Med letom je bila ena odborova seja in dne 28. decembra 1922 izredni občni zbor,

ki smo na njem razmotrivali o predlogu Učiteljskega društva v Kranju, naj se še letos postavi vsaj primerni paviljoni, ki bi za silo nadomestili Učiteljski konvikt. Večina na izrednem občnem zboru navzočih tovarišev pa je bila proti zgradbi paviljonov, ki bi stali danes tudi ogromnega denarja. Neobhodno nujna potreba je narekovala ta predlog. Saj so neznosna draginja, pomanjkanje primernih stanovanj in teče hrane, skrbno nadzorstvo nad otroci dovolj tehtni razlogi, ki glasno govorijo za zidanje konvikta. Le ko bi to nesrečno pomanjkanje potrebnega kapitala tako trdovratno ne nasprotovalo zidanju! Kaj pa je danes 200.000 Din, ki jih ima Učiteljski konvikt? Za ta denar ni možno zgraditi niti ene poštene barake!

Odbor si je tudi letos vedno prizadeval zvišati kapital. Poleg brezobrestnega posojila, ki pa sedaj le še kaplja — in pri tej draginji ni prav nič čudnega! — je uvedel nabiranje 7% obveznic investicijskega državnega posojila in je do danes 73 učnih oseb darovalo 91 obveznic v skupni vrednosti 9100 Din. Od teh obveznic odrezani in vnovčeni kuponi so do 15. marca t. l. dali 714 Din obresti, ki so naložene v naši hranišnici.

Na prošnjo v zadnjem Učit. Tovaršu, koliko otrok ima učiteljsvo v šolah izven doma in koliko plačuje zanje mesečno, se je do danes odzvalo šele 19 tovarišev, ki imajo v šolah izven doma 42 otrok ter plačujejo za vsakega otroka povprečno na mesec 530 Din samo za stanovanje in hrano. Ko dospo poročila še od ostalih tovarišev, bo možna kalkulacija, kako obsežna bo zgradba konvikta. Odbor bo skušal dobiti sedanjim časom in razmeram primerne praktične načrte za zgradbo. Glavno in najbolj pereče vprašanje pa je — potrební kapital. Kadar bo zagotovljen tudi ta, potem bo odbor gotovo prvi in z vsemi svojimi silami šel na delo, da že enkrat dosežemo plemeniti cilj društva: tako nujno potrebno zgradbo »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani.

Občni zbor jemlje tajnikovo poročilo brez debate na znanje.

Blagajnik Jakob Dimnik poroča, da znaša društveno premoženje 182.629.91 Din. Prirastek 1. 1922. znaša 15.215.75 Din.

Na predlog tovariša Andoljške izreka odbor in občni zbor blagajniku Dimniku najtoplejšo zahvalo za njegovo neumorno delovanje v prid konviktu.

Volitve. Tovariš Janko Žirovnik predlaga, naj se z vzklikom izvoli prejšnji odbor in pregledovalca računov. Soglasno sprejeto.

Slučajnosti. Na predlog blagajnika Dimnika občni zbor soglasno sklene zvišati članarino na letnih 10 Din.

Na priporočilo tajnika Juvanca nakloni občni zbor nekemu tovarišu, ki ima številno rodovino in 3 otroke v šoli izven doma, enkratno brezobvezno podporo v znesku 1000 Din.

Ker ni nobenih samostojnih predlogov več, zaključí predsednik XXVIII. redni občni zbor.

g— Članarina in darila za učiteljski konvikt. Gdč. Marija Sodnikova iz Ljubljane 5 Din. — G. Juraj Režek iz Ljubljane 10 Din. — G. Kavčič Fran iz D. M. v Polju 10 Din. — G. Mahkota Anton iz Voklega 10 Din. — Ga. Stanislava Mahkota iz Voklega 10 Din. — G. Završnik Karel iz Dupelji 15 Din. — G. Josip Lapajne iz Cerkelj na Gorenjskem 105 Din. — Hvala! — Vsled sklepa zadnjega občnega zbora se zviša članarina na letnih 10 Din.

g— Učiteljski dom v Mariboru. Darila. Obveznice 7% drž. inv. posojila (s kuponi od septembra 1922 dalje): Pavel Fleré, okr. šol. nadzornik v Ptuj, 1 à 100 Din, Janko Fürst, nadučitelj pri Sv. Duhu na Stari gori, 1 à 500 Din; skupaj 6 obveznic à 100 Din in zadnjič izkazane 104 obveznice à 100 Din — 110 obveznic à 100 Din — 11.000 Din. Pri odhodnini okr. šol. nadz. za Prekmurje, Rado Jurka, se je nabralo 205 Din. Okrajna posojilnica v Ormožu je darovala 500 Din. Srčna hvala! — M. Kožuh, blagajnik »U. D.«

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

- + g Dnevni red seje Glavnega Odbora UJU v Beogradu, ki se vrši dne 6. maja t. l.:
- 1. Poročilo v delu Izvršilnega Odbora.
- 2. Poročilo o organizaciji in delu učiteljskih društev iz vse države.
- 3. Poročilo blagajnika UJU.
- 4. Ugotovitev dnevnega reda za predstoječi kongres UJU.
- 5. Predlog za izpremembo pravil.
- 6. Poslovnik UJU.
- 7. Predlogi.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+§ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ zboruje v soboto dne 21. aprila t. l. ob 10. uri v šoli na Zidanem mostu. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi, društvene in stanovske zadeve. 3. Volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov. 4. Volitev učiteljskega razsodišča. 5. Ustanovitev učiteljske podružnice »Ferijalnega Saveza«. 6. Predavanje. 7. Slučajnosti. V smislu na zadnjem zborovanju izražene želje se vrši po zborovanju skupni sestanek in ob lepem vremenu peš-izlet v

Radeče. Polnoštevilne udeležbe, ki je častna dolžnost, pričakuje zanesljivo odbor.

+§ OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA zboruje v soboto dne 21. aprila t. l. ob 9.30 uri v prostorih državne osnovne šole v Murski Soboti. Poleg mnogih zelo važnih zadev bo na vzporedi tudi razgovor o programu UJU. — Naj se vsakdo pripravi! Vsi in točno!! — Predsednik.

+§ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v četrtek, dne 19. aprila 1923 ob 10. uri dop. v šolskem poslopiju v Radomljah. Dnevni red: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Protestantovska doba in njeno šolstvo v Sloveniji, predava tovariš Ciril Petrovec iz Ljubljane. 3. Razgovor o »Ferijalnem Savezu«. 4. Slučajnosti. Kdor je zadržan, naj pošlje nismo obvestilo tovarišu predsedniku Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO v četrtek dne 15. marca 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiju v Radomljah. Navzočih je bilo 44 članov in članic.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik je pozdravil vse navzoče ter otvoril zborovanje. Omenil je, da je vse hvale vredno, da se je kljub slabemu vremenu zbralo precejšno število članstva. Vendar je opaziti, da se nekateri bližji člani odtegujejo našim zborovanjem. Enkrat moramo priti do tega, da se bo zanimanje za naša zborovanja oživilo. Prav nujno pa je želeli, da bi se mlajši tovariši oglašali s predavanji. Nato se je prebral in odobril zapisnik zadnjega občnega zbora. — Tovarišica blagajničarka je prebrala vsa ona vodstva, oziroma člane, ki niso v določenem roku poravnali članarine.

Predavanje. Druga točka dnevnega reda je bilo predavanje tovariša Cirila Petrovca iz Ljubljane: Protestantovska doba in njeno šolstvo v Sloveniji. Bil je to drugi del zanimivega referata in želeli je, da nam tovariš Ciril Petrovec nadaljuje svoje predavanje na enem prihodnjih zborovanj.

Ferijalni Savez. O ustanovitvi »Ferijalnega Saveza« je poročal tovariš Jelo Janežič iz Doba. Izvolil se je odbor, ki sestoji iz sledečih članov: Jelo Janežič, predsednik; Legiša Mira, Janežič Barica, Salaba Marica, Tiran Ernest, Toni Justina, Ušeničnik Gizela, odborniki.

Predlogi: Poročevalca šol. vrtov. Nadalje je prebral g. nadzornik Kante dopis višjega šolskega sveta, da naj se voli dva poročevalca o šolskih vrtovih v okraju. Izvoljena tovariša Germek in Šmajdek sta vzprejela izvolitev s pogojem, da bosta delala, če jima višji šolski svet povrne stroške še predno začneta delati.

Prisilne upokojitve. Tovariš Šmajdek je predlagal sledeče: UJU, poverjeništvu Ljubljana, se sporoči, da učiteljsvo kamniškega učiteljskega društva izreka protest proti vsaki upokojitvi pred izvedbo nameravane službene pragmatike.

Prihodnje zborovanje bo meseca aprila v Radomljah.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—hu S. J. v Sv. R.: Sami nam bodele priznali, če še enkrat premislite zadevo, da ne moremo odpirati lista medsebojnim sporom učiteljsva, ki so celo bolj zasebnega značaja, ter s tem še bolj poostriti spore. Okrajno učiteljsko društvo ima častni sod, ki naj brez razburjanja javnosti razčisti take zadeve. Kolegijalnosti: pa tudi z listom ne bomo naučili nadučitelja, če ima tako zakrknjeno srce do sotovariša, ker je to posledica pomanjkanja srčne vzgoje in altruističnega čuta.

hu Fr. Š. — P.: V Ganglovi II. Čitanki na str. 34 navedeno ime »martinka«, znači cvetko, ki jo ljudstvo ponekod imenuje tudi »katarinko« t. j. naša »marjetica«. — Drug Vaš dopis smo poslali avtorju in priobčimo popravek, ko prejmemo odgovor. — Kritike »Čitank« in nasvetov pričakujemo od učiteljsva, ki jih je letos uporabljalo v šoli. Stvarni kritiki so vedno odprti predali našega lista. Oglasite se!

—hu E. T. — M.: Obrnete se lahko direktno na upravni odbor ali pa predsedstvo »Učiteljske tiskarne«, ki da rokopis v pregled in oceno, nakar pride zadeva v sejo upravnega odbora, ki

sklepa in končno veljavno odloča o izdaji in založništvu ter določa honorar.

—hu »St.«: Prosim, da nam javite, katerih spisov se tiče Vaša pikra karta, ker že dolgo nismo prejeli ničesar od Vas.

—hu Töv. L. — na T. Oceno prihodnjic. Hvala! Knjiga ostane tebi. Pozdrav!

—hu Poročila o šolskih odrih. Če včasih kako poročilo ne pride takoj na vrsto, prosimo naj poročevalci oprostite, ker damo sicer takoj vsa poročila postaviti, a zaradi tesnega prostora jih moramo potem odlagati. Ne izgube pa s tem svoje aktualnosti.

—hu Učiteljsvu, ki uporablja Černejevo »Tretje Čitanko«: V 149 berilnem sestavku Černejeve Čitanke »Vas, mesto in trg« (str. 129) se mora glasiti sledeče:

Vas in mesto sta se pripravala. Mesto je govorilo: »Kaj boš ti, mala, neznatna vas! Pomisli, kako si raztresena in razmetana! Primerjaj svoje nizke hiše z mojimi visokimi palačami, majhna okenca z velikimi izlozhami, vaščane z mestno gospodo!«

—hu L. Č. — v C.: Prisrčna hvala za poslano pojasnilo. Vaše mnenje glede skupne redakcije in sestanka vseh avtorjev sem oddal predsedstvu tiskarne. Nujna potreba bi bila to in je tak predlog podal že ob priliki moje razprave g. tov. Janko Žirovnik.

—hu G. nadzornik Ljudevit Černe nas je pooblastil, da v njegovem imenu pozovemo vse učiteljsvo, ki uporablja njegovo »Čitanko«, naj mu učiteljsvo odkrito pismeno naznani (Celje. — Okr. šol. svet.) kaj je dobrega in kaj slabega v »Čitanki«. Vsak naj po svojih močeh pripomore, da se knjiga izpopolni. Za dobrovoljne nasvete in odkrito kritiko bo hvaležen.

—hu J. L. — K. p. Um.: Ustregli smo Vaši želji. Poročilo o prireditvi smo uvrstili in pride na vrsto.

„Stanovsko-strokovno knjižnico“ Pov. UJU imajo za vse člane v prodaji predsedniki okrajnih učiteljskih društev.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Št. 1248/o. š. sv.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju ljubljanske okolice razpisuje okrajni šolski svet službo učitelja-voditelja na enorazredni osnovni šoli pri Sv. Joštu nad Vrhniko.

V šolskem poslopiju je dvojesobno stanovanje s kuhinjo in kletjo na razpolago, istotako se more dobiti hrana v vasi.

Pravilno opremljene prošnje z osebnim popisnico, izpolnieno natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedi), naj vložijo prosilci po predpisani službeni poti do dne

30. aprila 1923.

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet za okolico v Ljubljani, dne 25. marca 1923.

ZIKO

Pokusite - - - - - ZIKO - - in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomestila pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Številna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naročiti se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v Pražarni „Žika“, d. z o. z. Ljubljana, Rož. dol.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

Pristopite k „Jugoslovanski Matici“!

V ko ist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tromnica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

